

Dursun YILDIZ
Su Politikaları Uzmanı
Hidropolitik Akademi Direktörü

Su Güvenliği Yoksa Yetersiz Beslenme ve Gıda Krizi Kapıda!

Suya ulaşma zorlukları az gelişmiş ülkelerde kişilerin yeterli beslenmesini olumsuz etkiliyor. Dünyada teknoloji hızla gelişirken birçok ülke bu teknolojik gelişmeden ve dünya ekonomisinin büyümesinden yeterli payı alamamıştır. Bu az gelişmiş ülkelerde nüfus ise hızla artmaya devam etmektedir. Bölgesel çatışma ve istikrarsızlık artarak neredeyse sürekli bir hal almış, bu da daha büyük insan topluluklarının yer değiştirmesine neden olmuştur. İklim değişikliği ile artan olağandışı hava olayları tarımsal verimliliği, gıda üretimini olumsuz etkilemektedir ve bu durum, tarımsal üretim sistemleri üzerinde de etkili olup çiftçi sayısında düşüşe yol açmaktadır. Son dönemde yaşanan Rusya-Ukrayna savaşının da etkileri ile birlikte tüm bu olumsuzluklar dünya çapında gıdanın üretiminde, dağıtımında ve tüketiminde önemli değişikliklere ve gıda güvenliği, beslenme ve sağlıkla ilgili yeni zorluklara neden olmaktadır.

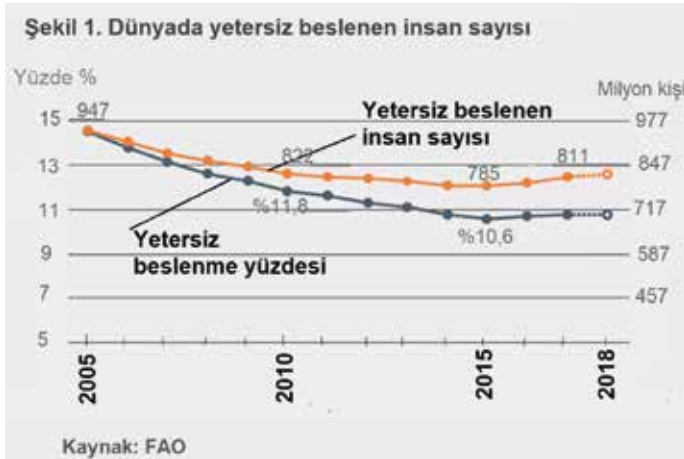
Dünyada yaklaşık 2 milyar insanın orta veya şiddetli seviyede gıda güvensizliği içinde yaşamaktadır. Besleyici ve yeterli gıdaya düzenli erişim sağlanamaması bu insanların kötü beslenme ve sağlıklarının bozulması riskini arttırmaktadır. Her ne kadar düşük ve orta gelirli ülkelerde yoğunlaşmış olsa da, orta seviye ve şiddetli gıda güvensizliği Kuzey Amerika ve Avrupa nüfusunun yüzde 8'ini etkilemektedir. Ayrıca her kıtada yaygınlık oranı erkeklere kıyasla kadınlarda biraz daha yüksektir (2).

Su güvenliği

Son tahminlere göre, dünya nüfusunun yaklaşık onda biri açlık çekiyor ve yaklaşık üç kişiden biri gıda güvensizliği ile karşı karşıya. Bu rakamların arkasında, gıda güvensizliği ile yakından ilişkili başka bir tehdit gizleniyor: **su güvensizliği**.

25 ülkeyi kapsayan yeni bir araştırmada (1), su güvensizliği (yeterli ve güvenilir suya erişim eksikliği) ile gıda güvensizliği (yeterli ve sağlıklı besine ulaşamama-yetersiz beslenme) arasında güçlü bir bağlantı olduğu belirlendi. Northwestern Üniversitesi ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından 2020'de Gallup Dünya Anketi aracılığıyla ilk kez toplanan verilere dayanan bulgular, suya erişimin iyileştirilmesinin sürdürülebilir ve etkili bir şekilde gıda sorununu çözmenin anahtarı olduğunu öne sürüyor.

Yapılan çalışma, suya erişimde sık sık sorun yaşayan kişilerin, bunu yaşamayanlara kıyasla gıda güvensizliği ile karşılaşma olasılığının yaklaşık üç kat daha fazla olduğunu ortaya koyuyor. Ayrıca, 2020'de su güvencesi olmayan insanların üçte ikisinin den fazlasının aynı anda gıda güvensizliği

Dünya'da yetersiz beslenen insan sayısı 2015'ten bu yana yükselişe geçmiş ve 2010-2011'deki seviyelere geri dönmüştür. (Şekil 1)

yaşadığı da görülüyor. Bu durum suya güvenilir erişimin, yalnızca kişisel su ihtiyacını karşılayabilmek için değil, aynı zamanda yemek pişirmeyi, hijyeni ve besin üretimini desteklemek için de önemli olduğunu ortaya koyuyor.

Northwestern Üniversitesi'nde araştırma görevlisi ve araştırma ekibi üyesi olan Hilary Bethancourt, **"Su güvensizliği önemli bir küresel sağlık sorunudur ve biyolojik gelişme ve sosyal refah üzerindeki etkisinin iklim değişikliği ile artması muhtemeldir. Bu veriler, su güvensizliğinin gıda, beslenme ve genel olarak refah üzerindeki rolünü anlamada buzdağının sadece görünen yüzünü gördüğümüzü gösteriyor"** açıklamasını yapmıştır. ⁽¹⁾

Araştırmada 31 000 kişiden elde edilen veriler kullanıldı

Araştırmacılar, Afrika, Latin Amerika ve Asya'daki 25 düşük ve orta gelirli ülkede 15 yaş ve üstü 31.000'den fazla kişiden oluşan bir örneklemden elde edilen verileri analiz etmişler. Araştırmada incelenen kişilerin yaklaşık %18'i su güvenliği olmayanlar olarak sınıflandırılmış; Bu oran Asya'da yaklaşık %15 iken Sahra altı Afrika'da %34'ün üzerine çıkmış. Çalışma, gıda veya su güvensizliğinin nedenlerini doğrudan araştırmamış .Ancak araştırmacılar aradaki bağlantıyı şöyle açıklamış; Yoksulluk içinde yaşayanlar için suya para harcamak, yiyecek için daha az para bulunması anlamına gelebilir. Çiftçiler için su güvensizliği, mahsul yetiştirmek ve hayvan beslemek için daha az su bulunması anlamına gelir. Su temini için evden çok uzaklara gitmek veya yiyecek hazırlamak için harcanan uzun zaman da bir sorun olarak kabul edilebilir. Tahıl ve fasulye gibi daha sağlıklı gıdaları pişirmek için gerekli olan su ihtiyacı, hazır işlenmiş gıdalara

yönelimi arttıracığından, su güvensizliği gıda güvensizliğinin bir alt kategorisi olan beslenme kalitesini de etkileyebilmektedir.

Gıda güvensizliği su güvensizliği ile ilişkili

Bu bulgulara dayanarak, araştırmacılar gıda güvensizliği ve su güvensizliğinin birlikte incelenmesi gerektiğini ileri sürüyor. Çünkü su sıkıntısı, gıda üretimini doğrudan etkilediği gibi insanların gıda yardım programları tarafından sağlanan gıdaları yeterince kullanmasını ve uygun beslenmelerini de engellemektedir. Bu nedenle, suya erişimi iyileştirme çabalarının birçok açıdan gıda güvenliğine de fayda sağlayacağı ortaya çıkmaktadır.

Uzmanlar "Çoğu zaman gıda güvenliğini iyileştirmenin en sürdürülebilir yolu su güvenliğini sağlamaktır" demektedir. "Örneğin, hanelere veya üretim tesislerinde su sağlanması, kişilerin daha fazla veya daha kaliteli gıda satın alabilmeleri için gelir getirici faaliyetlerde bulunmalarını kolaylaştırmaktadır. Sulama suyu sağlamak, çiftçilerin gıda üretimi, hayvan yetiştirme imkanlarını iyileştirebilmektedir."

Bu araştırmayı yapanlar, çalışma yöntemlerinin gıda güvensizliği ile su güvensizliği arasında nedensel bir ilişki tespit etmelerine imkan tanıdığını belirtiyor. Ancak su güvensizliğinin gıda güvensizliği ile birlikte varoluşunu etkileyen veya gıda güvensizliğini şiddetlendiren faktörleri anlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu da ekliyorlar. Ancak tüm bu ihtiyaçlara rağmen bu araştırma da dahil yapılan birçok çalışma "su güvenliği yoksa yetersiz beslenme ve gıda krizi kapıdadır" gerçeğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu sonuç, su güvenliğinin etki alanının daha iyi anlaşılması ve bu konuda farkındalığın artırılması açısından büyük önem taşımaktadır.

Kaynaklar

1. American Society for Nutrition. "Food insecurity and water insecurity go hand-in-hand, study finds: Study suggests water may be key to addressing hunger in low and middle-income countries." ScienceDaily. ScienceDaily, 14 June 2022. <www.sciencedaily.com/releases/2022/06/220614122614.htm>.

2. Dünyada Gıda Güvenliği ve Beslenme Durumu - 2019 (The State of Food Security and Nutrition in the World 2019) FAO.UNICEF Raporu.